

แนวทางการพัฒนาองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี
GUIDELINES OF INNOVATION ORGANIZATION OF SCHOOL
IN THE DIGITAL ERA UNDER THE NONTHABURI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

¹พรประทาน สายเนตร และ ²ศักดา สถาพรวงษา
¹Phonprathan Saynate and ²Sakda Sathapornwachana

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ (นนทบุรี), ประเทศไทย
Rajapruck University, Thailand

64109630011@rpu.ac.th

Received : December 23, 2023; **Revised** : March 21, 2024; **Accepted** : April 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี 2) เปรียบเทียบองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 355 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดสถานศึกษา และผู้ให้ข้อมูลเพื่อการสัมภาษณ์จำนวน 9 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถามมีค่าความตรงเชิงเนื้อหารายข้อเท่ากับ .80-1.00 และความเที่ยงเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test independent) การวิเคราะห์ค่าแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจาก

¹ นิสิต, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

² อาจารย์ ดร., หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด คือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ด้านวิสัยทัศน์มุ่งเน้นนวัตกรรม ด้านบรรยากาศแห่งการสร้างสรรค์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านโครงสร้างที่เหมาะสม ด้านศักยภาพของบุคลากร ด้านเครือข่ายองค์กรนวัตกรรม และ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติการ 2) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี จำแนกเพศ ตำแหน่งงาน ขนาดสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนจำแนกอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางพัฒนาการองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่าด้านภาวะผู้นำมี 28 คุณลักษณะ ส่วนอีก 8 ด้าน มี 63 แนวทาง

คำสำคัญ: องค์การนวัตกรรม สถานศึกษาในยุคดิจิทัล

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the innovation organization of schools in the Digital Era under The Nonthaburi Primary Educational Service Area Office, 2) to compare the innovation organization of schools in the Digital Era under The Nonthaburi Primary Educational Service Area Office, classified by gender, age, educational level, work position, work experience, school size, and education area, and 3) to study guidelines of the innovation organization of schools in the Digital Era under The Nonthaburi Primary Educational Service Area Office. The sample consisted of 355 teachers through stratified random sampling by school size for questionnaires, 9 key informants for interviews. The research instrument was a questionnaire with content validity, IOC values between .80-1.00, and a reliability value of .98. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, LSD, and content analysis. The results of the research were as follows : 1) the innovation organization of schools in the Digital Era under The Nonthaburi Primary Educational Service Area Office was at a high level in overall, ranking from the highest to the lowest mean: Organizational Culture, Effective Information Systems, Vision focuses on Innovation, Atmosphere of Creativity, Leadership, Appropriate Structure, Personnel Potential, Network of Innovative Organization, and Operational Evaluation, 2) the opinions of teachers on the innovation organization of schools in the Digital Era under The Nonthaburi Primary Educational Service Area Office, classified by gender, work position, school size, and education area were not different, while the differential educational level, and work experience were statistically significant at the level of .01, and the

opinions of the differential age were statistically significant at the level of .05, and 3) guidelines of the innovation organization of schools in the Digital Era, it was found that the leadership aspect contained 28 traits, while the eight aspects left consisted of 63 guidelines.

Keywords: Innovation Organization School in the Digital Era

บทนำ

โลกปัจจุบันมีความเจริญทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดสู่ยุคดิจิทัล ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาอย่างรวดเร็วที่ไม่มีความแน่นอน เห็นได้ชัดเจน คือ ความก้าวหน้า นวัตกรรมสิ่งใหม่ๆที่เกิดขึ้นหลากหลายพร้อมกับเข้ามาให้ศึกษาและเรียนรู้ตลอดเวลา ก่อให้เกิดอิทธิพลในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทำให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลง สังคมเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในทุกสถานที่ และตลอดเวลา ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ คนในองค์กรเกิดพัฒนาตนเอง เพื่อจะเพิ่มศักยภาพขององค์กร นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมที่ทันสมัยในทุกองค์การเพื่อสร้างการแข่งขันขององค์กรกับองค์การอื่น เพื่อการชนะคู่แข่ง ความอยู่รอด ความเจริญก้าวหน้ายั่งยืนขององค์กร ในสถานการณ์ของปัจจุบันโดยทุกองค์การให้ความสำคัญกับความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ที่จะต่อยอดการสร้างนวัตกรรม แนวคิดเรื่องนวัตกรรมจึงถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่องค์การนำเข้ามาใช้ ในการแข่งขัน เพื่อให้การดำเนินงานต่างๆ สามารถสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ๆ หรือวิธีการใหม่ ซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าและสร้างแรงจูงใจ โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อความมั่นคงในการดำเนินงาน โลกยุคดิจิทัลเป็นยุคที่เครื่องใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ โทรทัศน์ สื่อออนไลน์ เป็นต้น สามารถเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างกัน สามารถประมวลผลนำเสนอได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ในยุคดิจิทัลทุกคนมีเครื่องมือที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของยุคปัจจุบัน ดังที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยคนไทย 4.0 จะต้อง อารมณ์เป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือเป็นคนดี มีคุณธรรมยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน โดยเป็นคุณลักษณะขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้ 1) ผู้เรียนรู้เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัลและโลกในอนาคต และมีสมรรถนะ (competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรีย์ะ รักษ์และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิต เพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพ บนพื้นฐานของความพอเพียงความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดีของตนเอง ครอบครัว และสังคม 2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาดดิจิทัล (digital intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาสและมูลค่าให้กับตนเองและสังคม 3) พลเมืองที่เข้มแข็งเป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและ

พลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียมเสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติโดยผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ 3 ด้าน ที่เหมาะสมตามช่วงวัย ที่มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงและสะสมตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564 : 17) การเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคตนั้นเต็มไปด้วยความไม่แน่นอนและความท้าทายใหม่ ที่มีทั้งการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์และการเปลี่ยนแปลงที่ไม่พึงประสงค์ ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ ซึ่งทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกันต้องเริ่มจากหน่วยการจัดการศึกษาที่สำคัญที่สุด คือ สถานศึกษา โดยครูและผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ที่จะมีบทบาทสำคัญในการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์สำหรับการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตดังที่การศึกษาวิจัยการออกแบบนโยบายการพลิกโฉมระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตในปี 2040

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว (2564) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของไว้ว่า “องค์กรแห่งการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 อย่างสมดุลบนพื้นฐานความเป็นไทยสู่ความยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีจุดเน้น ดังนี้ 1) จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถและมีความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน 3) พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 4) สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม 5) พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรการศึกษาให้เป็นผู้มืออาชีพ มีสมรรถนะด้านภาษาและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 6) จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) 7) พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับและจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0

จากนโยบายระดับชาติ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว ล้วนให้ความสำคัญกับความเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา เนื่องจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ทุกคนต้องพัฒนาความสามารถของตนเองเพื่อที่จะนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ และการสร้างสรรค์นวัตกรรม "องค์กรนวัตกรรม" จึงเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาอีกแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นการพัฒนาสถานศึกษา ด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และส่งเสริมให้ไปสู่เป้าหมายที่มีคุณภาพได้ การสร้างองค์การนวัตกรรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษายุคดิจิทัลเป็นอย่างมาก เพื่อที่จะตอบสนองของการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัล การสร้างองค์การนวัตกรรมจะพัฒนาให้องค์การประสบความสำเร็จได้จึงต้องมีที่มาของนวัตกรรมในสถานศึกษาในด้านการบริหารงาน และด้านจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน เพื่อตอบสนองปัจจัยภายในขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพได้ผล

ลัพท์แบบใหม่ในยุคดิจิทัล เพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัลส่งผลต่อปัจจัยภายนอกที่เข้ามาสู่ขององค์การในการปรับตัว สอดคล้องกับ Tidd and Bessant (2009) กล่าวว่า องค์การนวัตกรรม คือองค์การที่มีการบูรณาการองค์ประกอบต่างๆ ให้ทำงานร่วมกันเพื่อเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมที่ทำให้นวัตกรรมแผ่ซ่านทั่วทั้งองค์การ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทภารกิจในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 2 และเขตตรวจราชการส่วนกลาง ประกอบด้วยจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการและกรุงเทพมหานคร โดยได้ดำเนินการติดตามแผนงาน/โครงการที่สำคัญตามนโยบายรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ แผนการศึกษาชาติ และแผนปฏิบัติการกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 รวมทั้งผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2564) ผู้วิจัยสรุปให้เห็นถึงสภาพความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามนโยบาย พร้อมทั้งปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ผู้นำขาดความรู้ เข้าใจ และเชี่ยวชาญในการใช้งานแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้ DEEP (Digital Education Excellence Platform) ครูและบุคลากรไม่เพียงพอการจัดการเรียนการสอนไม่ได้ตรงตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษาครูและบุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยี ผู้เรียนนักเรียนบางส่วนขาดโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยี สื่อ อุปกรณ์สำหรับการจัดการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ และคอมพิวเตอร์เป็นรุ่นเก่าไม่รองรับระบบเทคโนโลยีในปัจจุบัน ระบบอินเทอร์เน็ตไม่ค่อยเสถียรเท่าที่ควร และไม่ครอบคลุมทั่วถึงสถานศึกษา สอดคล้องกับ ตามกรอบแนวความคิดของงานวิจัยเรื่ององค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 9 องค์ประกอบ คือ ภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์มุ่งเน้นนวัตกรรม ศักยภาพของบุคลากร วัฒนธรรมองค์กร บรรยากาศแห่งการสร้างสรรค์ ระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ โครงสร้างที่เหมาะสม เครือข่ายองค์กรนวัตกรรมประเมินผลการปฏิบัติการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนบทบุรี เขต 1 และ เขต 2 จำนวนทั้งหมด 2,585 คน

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มตามวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) วิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ครู สังกัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีทั้ง 2 เขต จำนวน 335 คน โดยการเปิดตารางขนาดการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามขนาดโรงเรียนและ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี และการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์

2) วิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน จาก 3 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มละ 3 คน ประกอบด้วย กลุ่มอาจารย์ผู้สอนบริหารการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่ององค์กรนวัตกรรม กลุ่มนักวิชาการทางการศึกษา และกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา โดยการเลือกแบบเจาะจง ตามคุณสมบัติที่ได้กำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ องค์การนวัตกรรมของสถานศึกษายุคดิจิทัลใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert อ้างถึงในลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2562)

2.2 แบบสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ

3.2 ข้อมูลองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยกับส่วนเบี่ยงมาตรฐาน

3.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษายุคดิจิทัล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน

องค์การนวัตกรรม	สถานภาพส่วนบุคคล						
	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	ตำแหน่งงาน	ประสบการณ์ทำงาน	ขนาดของสถานศึกษา	เขตพื้นที่
ด้านภาวะผู้นำ	.01**	.01**	.01**	.50	.04*	.92	.29
ด้านวิสัยทัศน์มุ่งเน้นนวัตกรรม	.06	.01**	.00**	.45	.00**	.70	.02*
ด้านศักยภาพของบุคลากร	.17	.01**	.74	.04*	.92	.93	.33
ด้านวัฒนธรรมองค์กร	.04*	.13	.00**	.79	.00**	.72	.38
ด้านบรรยากาศแห่งการสร้างสรรค์	.47	.03*	.00**	.63	.02*	.82	.66
ด้านระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ	.32	.32	.00**	.37	.00**	.29	.01**
ด้านโครงสร้างที่เหมาะสม	.68	.01**	.02*	.22	.10	.91	.57
ด้านเครือข่ายองค์กรนวัตกรรม	.64	.01**	.05*	.47	.11	.78	.43
ด้านการประเมินผลการปฏิบัติการ	.78	.02*	.01**	.90	.01**	.87	.19
ภาพรวม	.99	.02*	.00**	.80	.01**	.93	.18

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 องค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกเพศ ตำแหน่งงาน ขนาดสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนจำแนกอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน พบว่า แนวทางการพัฒนาองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ทั้ง 9 ด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำมี 28 คุณลักษณะ ส่วนอีก 8 ด้าน มี 63 แนวทาง

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยที่พบว่า องค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ โดยมียุคเน้น พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ มีสมรรถนะด้านภาษาและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนาไปสู่ Thailand 4.0 (สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) จากแนวทางดังกล่าวทำให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานต้นสังกัดและการบริหารการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับแนวคิด Tidd and Bessant (2009) กล่าวว่า องค์การนวัตกรรม คือ องค์การที่มีการบูรณาการองค์ประกอบต่างๆ ให้ทำงานร่วมกันเพื่อเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมที่ทำให้นวัตกรรมแผ่ซ่านทั่วทั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานชนก ดั่งอุดม (2562) วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า สภาพการเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ตามความคิดเห็น ในภาพรวมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ผลการวิจัยการเปรียบเทียบองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ในบริบทของ การทำงานด้านดำเนินงานของครูเพศหญิง และครูเพศชายซึ่งมีปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเหมือนกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ปานชนก ดั่งอุดม (2562) การศึกษาสภาพการเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 พบว่า แตกต่างกัน

ผลการวิจัยการเปรียบเทียบ จำแนกตามอายุ พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ เพราะ อายุของครู ส่งผล ต่อความเป็นองค์การนวัตกรรม อาจจะเป็นเพราะว่าครูที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้และพัฒนา ทักษะ ความรู้ ความสามารถ เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมองค์การแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรธิดา เมฆวัตต์ (2559) เรื่องความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า แตกต่างกัน

ผลการวิจัยการเปรียบเทียบ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ องค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมแตกต่างกัน เป็นเช่นนี้เพราะ อาจเนื่องมาจากระดับการศึกษาที่สูงกว่า จะได้รับการเพิ่มเติมองค์ความรู้มากขึ้นกว่าปัจจุบัน วิธีการเรียนรู้และการเข้าถึงองค์ความรู้ที่ หลากหลายผ่านสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยจึงส่งผลต่อความเชื่อ ทศนคติหรือมุมมองในเรื่องต่างๆ ปรับเปลี่ยนไปจึงทำให้มีความคิดว่าสถานศึกษาถึงเวลาต้องปรับตัวเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อให้ ครูและนักเรียนเข้าถึงซึ่งความรู้ได้อย่างหลากหลายและรวดเร็ว ซึ่งทำให้มุมมองในการมีความคิดต่อ ประเด็นต่างๆต่างกันไป สอดคล้องกับงานวิจัยของปานชนก ดั่งอุดม (2562). การศึกษาสภาพ การเป็นองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยการเปรียบเทียบ จำแนกตามตำแหน่งงาน พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เป็นเช่นนี้เพราะ ครูที่มีตำแหน่งงานหรือวิทยฐานะที่ต่างกัน เช่น วิทยฐานะชำนาญการ กับวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป หรือวิทยฐานะเชี่ยวชาญ อาจมีความคิด มุมมอง วิธีการทำงานต่อประเด็นต่างๆ และได้รับประสบการณ์เหมือนกัน หรืออาจมาจากแต่ละตำแหน่งมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานไว้ไม่ครอบคลุม และไม่ชัดเจน หรืออาจมาจากแต่ละตำแหน่งมีการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ แตกต่างกันไปจึงทำให้มีมุมมองต่อการเป็นองค์การนวัตกรรมแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัย พรธิดา เมฆวัตต์ (2559) วิจัยเรื่อง ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามตำแหน่งงานของโรงเรียน โดยรวมและ ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยการเปรียบเทียบ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ระยะเวลาในการทำงานหรือประสบการณ์ในการทำงานของแต่ละบุคคลมากน้อยแตกต่างกัน นำไปสู่การมีความรู้ความสามารถ ทักษะ หรือสมรรถนะ ในการทำงานที่แตกต่างกัน ย่อมมีแนวความคิด มุมมองต่อแต่ละสิ่งที่ศึกษาและสนใจแตกต่างกัน ความสามารถในการปรับตัวต่อเทคโนโลยี บริบทสภาพแวดล้อมที่มากกระทบแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานชนก ดั่งอุดม (2562) การศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยการเปรียบเทียบ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่าง เป็นเช่นนี้เพราะ สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามีโรงเรียนมีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน แต่มีความพร้อมจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาที่เหมือนกันก็จะมีความพร้อมด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ ความพร้อมด้านต่างๆไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวน ภาวังกุล (2556) เรื่อง การศึกษาความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดราชบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า และรายด้านทุกด้านขนาดของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยการเปรียบเทียบ จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เป็นเช่นนี้เพราะ เขตพื้นที่การศึกษามีบริบทการบริหารจัดการด้านนวัตกรรมที่ไม่แตกต่างกัน ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาระบบ เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร การนิเทศติดตามตรวจสอบ ประเมินผลลัพธ์ด้านผู้เรียน และ

ประเมินโครงการและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ได้อย่างสะดวก รวดเร็วและเป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของชวน ภาวังกุล (2556) วิจัยเรื่อง การศึกษาความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดราชบุรี ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิจัย แนวทางการพัฒนาองค์การนวัตกรรมของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี มี 9 ด้าน 91 แนวทาง และข้อเสนอแนะมี 6 ข้อ สอดคล้องกับแนวคิด สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2553) กล่าวว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันโดยผู้นำการนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม การเปลี่ยนแปลงเจตนาธรรมและการดำเนินการปรับจุดเน้นขององค์การนั้น องค์การจะต้อง มีวิสัยทัศน์ มีความชัดเจนและแสดงถึงการอุทิศตนให้แก่องค์การ ในการที่จะปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การ การอุทิศตนของผู้บริหารระดับสูงให้กับองค์การเป็น พื้นฐานในการสร้างความสำเร็จในการสร้างนวัตกรรม เป็นความท้าทายของผู้บริหารที่จะสามารถ แปลงแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ ยอมรับกับความเสี่ยงในนวัตกรรมหรือความล้มเหลวที่อาจเกิดขึ้น สอดคล้องกับแนวคิด Tidd and Bessant (2009) กล่าวว่า บุคคลที่มีความสามารถอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลก็ได้ เป็นผู้มีภาวะกระตือรือร้นมีพลังที่จะช่วยให้องค์การประสบผลสำเร็จ บุคคลเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างนวัตกรรมที่มีชื่อเสียง มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี มีแรงบันดาลใจ แรงจูงใจ และข้อผูกพัน เป็นผู้มีอำนาจ มีอิทธิพล เครือข่าย มีความสามารถตามศักยภาพที่มีอยู่ และเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนในองค์การ จะทำให้เกิดความก้าวหน้าทางนวัตกรรม

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

องค์การนวัตกรรมเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาอีกแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นการพัฒนาสถานศึกษา ด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และส่งเสริมให้ไปสู่เป้าหมายที่มีคุณภาพได้ การสร้างองค์การนวัตกรรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษายุคดิจิทัลเป็นอย่างมาก เพื่อที่จะตอบสนองของการเปลี่ยนของโลกในยุคดิจิทัล การสร้างองค์การนวัตกรรมจะพัฒนาให้ องค์การประสบความสำเร็จได้จึงต้องมีที่มาของนวัตกรรมในสถานศึกษาในด้านการบริหารงาน และด้านจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน เพื่อตอบสนองปัจจัยภายในขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพได้ผลลัพธ์แบบใหม่ในยุคดิจิทัล เพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัลส่งผลต่อปัจจัยภายนอกที่เข้ามาสู่ขององค์การในการปรับตัว ดังนั้น สถานศึกษาควรขับเคลื่อนในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างวัฒนธรรมองค์การนวัตกรรมให้เข้มแข็ง และส่งเสริมในสถานศึกษาให้ครูและบุคลากร นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีโอกาสสร้างองค์ความรู้ใหม่ของตนเองและขององค์การ ส่งเสริมให้เป็นบุคคลที่ใฝ่เรียนใฝ่รู้ สร้างนวัตกรรมแบบใหม่ เพื่อทำให้เกิดความก้าวหน้าในการทำให้สถานศึกษาเป็นองค์การนวัตกรรม

เอกสารอ้างอิง

- ชวน ภาวังกุล. (2556). การศึกษาความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดราชบุรี. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ปานชนก ด้วงอุดม. (2562). การศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พรธิดา เมฆวทัต. (2559). ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 และ 2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2564-2565). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2549). การจัดการนวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : งานส่งเสริมภาพลักษณ์องค์กร สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2564). รายงานผลการตรวจราชการและติดตามประเมินผล การจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. กลุ่มตรวจราชการและติดตามประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการภาค 2
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: สกศ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). ข้อเสนอระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตในปี 2040. กรุงเทพมหานคร: สกศ.
- Tidd, Joe, John Bessant and Keith Pavitt. (2005). *Managing Innovation Integrating Technological, Market and Organization Change*. John Wiley.